SFS 1987: 230

Utkom från trycket
den 26 maj 1987

Äktenskapsbalk;

utfärdad den 14 maj 1987.

Enligt riksdagens beslut[1] föreskrivs att i Sveriges rikes lag skall först bland balkarna föras in en ny balk, benämnd äktenskapsbalk, av följande lydelse.

Första avdelningen

Allmänna bestämmelser

1 kap. Äktenskap

1 § Äktenskap ingås mellan en kvinna och en man. De som har ingått äktenskap med varandra är makar.

2 § Makar skall visa varandra trohet och hänsyn. De skall gemensamt vårda hem och barn och i samråd verka för familjens bästa.

3 § Varje make råder över sin egendom och svarar för sina skulder.

4 § Makar skall fördela utgifter och sysslor mellan sig. De skall lämna varandra de upplysningar som behövs för att familjens ekonomiska förhållanden skall kunna bedömas.

5 § Äktenskap upplöses genom den ena makens död eller genom äktenskapsskillnad.

[1] Prop. 1986/87: 1, LU 18, rskr. 159.

Äktenskaps ingående och upplösning

2 kap. Äktenskapshinder

1 § Den som är under 18 år får inte ingå äktenskap utan tillstånd av länsstyrelsen i det län där den underårige har sitt hemvist.

2 § Den som har förklarats omyndig eller enligt domstols beslut skall förbli omyndig även efter uppnådd myndighetsålder får inte ingå äktenskap utan förmyndarens samtycke. Om förmyndaren inte lämnar sitt samtycke, får domstol på ansökan av den omyndige tillåta äktenskapet.

3 § Äktenskap får inte ingås mellan dem som är släkt med varandra i rätt upp- och nedstigande led eller är helsyskon.

Halvsyskon får inte ingå äktenskap med varandra utan tillstånd av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

4 § Den som är gift får inte ingå nytt äktenskap.

3 kap. Prövning av äktenskapshinder

1 § Innan äktenskap ingås skall prövas om det finns något hinder mot äktenskapet. Denna prövning skall göras i den församling inom svenska kyrkan där kvinnan eller mannen är kyrkobokförd eller, om ingen av dem är kyrkobokförd här i landet, i den församling där någon av dem vistas.

Hindersprövningen skall begäras av kvinnan och mannen gemensamt hos pastorsämbetet i församlingen.

2 § Den som varken är eller skall vara kyrkobokförd här i landet skall vid hindersprövningen visa upp ett intyg av utländsk myndighet om sin behörighet att ingå äktenskapet, om ett sådant intyg kan anskaffas.

Om det fordras tillstånd eller samtycke till äktenskapet, skall bevis om tillståndet eller samtycket visas upp vid hindersprövningen.

3 § Kvinnan och mannen skall vid hindersprövningen skriftligen försäkra på heder och samvete att de inte är släkt med varandra i rätt upp- och nedstigande led eller helsyskon. Har de inte tillstånd till äktenskapet enligt 2 kap. 3 § andra stycket, skall deras försäkran också avse att de inte är halvsyskon.

De som begär hindersprövning skall på heder och samvete skriftligen uppge om de tidigare har ingått äktenskap. Den som tidigare har ingått äktenskap skall styrka att äktenskapet har blivit upplöst, om inte detta framgår av folkbokföringen eller av intyg från utländsk myndighet.

4 § Finner pastorsämbetet att det inte finns något hinder mot äktenskapet, skall ämbetet på begäran av kvinnan och mannen utfärda intyg om detta.

4 kap. Vigsel

1 § Äktenskap ingås genom vigsel i närvaro av släktingar eller andra vittnen.

2 § Vid vigseln skall kvinnan och mannen samtidigt vara närvarande. De skall var för sig på fråga av vigselförrättaren ge till känna att de samtycker till äktenskapet. Vigselförrättaren skall därefter förklara att de är makar.

Har det inte gått till så som anges i första stycket eller var vigselförrättaren inte behörig att förrätta vigsel, är förrättningen ogiltig som vigsel.

En förrättning som enligt andra stycket är ogiltig som vigsel får godkännas av regeringen, om det finns synnerliga skäl. Ärendet får tas upp endast på ansökan av kvinnan eller mannen eller, om någon av dem har avlidit, av arvingar till den avlidne.

3 § Behörig att vara vigselförrättare är

1. präst i svenska kyrkan,
2. präst eller annan befattningshavare i ett annat trossamfund, om regeringen har medgett samfundet vigselrätt och länsstyrelsen har utfärdat ett intyg om prästens eller befattningshavarens behörighet,
3. lagfaren domare i tingsrätt, eller
4. den som länsstyrelsen har förordnat till vigselförrättare.

4 § Till vigsel inom svenska kyrkan får kvinnan och mannen välja den präst inom kyrkan som de själva önskar och som är villig att viga. De har rätt till vigsel i en församling som någon av dem tillhör.

5 § Innan vigsel förrättas skall vigselförrättaren förvissa sig om att hindersprövning har skett inom fyra månader före den planerade vigseln och att inget hinder har framkommit. Utan intyg om hindersprövningen får vigseln förrättas endast av en präst som tjänstgör i den församling där hindersprövningen har gjorts.

6 § Vid vigsel gäller i övrigt

1. föreskrifterna i kyrkohandboken eller andra föreskrifter för svenska kyrkan, om vigseln förrättas av en präst i den kyrkan,
2. den ordning som gäller inom annat trossamfund, om vigseln förrättas av en präst eller någon annan i ett sådant samfund,
3. föreskrifter som meddelas av regeringen för andra fall.

7 § Vigselförrättaren skall genast lämna makarna ett bevis om vigseln. Regeringen meddelar föreskrifter om i vilka fall särskilt protokoll skall föras över vigslar.

5 kap. Äktenskapsskillnad

1 § Är makarna ense om att äktenskapet skall upplösas, har de rätt till äktenskapsskillnad. Denna skall föregås av betänketid, om båda makarna begär det eller om någon av dem varaktigt bor tillsammans med eget barn under 16 år som står under den makens vårdnad.

2 § Vill bara en av makarna att äktenskapet skall upplösas, har den maken rätt till äktenskapsskillnad endast efter betänketid.

3 § Betänketiden inleds när makarna gemensamt ansöker om äktenskapsskillnad eller när den ena makens yrkande om äktenskapsskillnad delges den andra maken. Har betänketiden löpt under minst sex månader, skall dom på äktenskapsskillnad meddelas om någon av makarna då framställer ett särskilt yrkande om det. Har ett sådant yrkande inte framställts inom ett år från betänketidens början, har frågan om äktenskapsskillnad fallit. Avvisas talan om äktenskapsskillnad eller avskrivs målet, upphör betänketiden.

4 § Om makarna lever åtskilda sedan minst två år, har var och en av dem rätt till äktenskapsskillnad utan föregående betänketid.

5 § Om äktenskapet har ingåtts trots att makarna är släkt med varandra i rätt upp- och nedstigande led eller är helsyskon, har var och en av makarna rätt till äktenskapsskillnad utan föregående betänketid. Detsamma gäller om äktenskapet har ingåtts trots att någon av makarna redan var gift och det tidigare äktenskapet inte har blivit upplöst.

Föreligger tvegifte, har var och en av makarna i det tidigare äktenskapet rätt att få detta upplöst genom äktenskapsskillnad utan föregående betänketid.

I fall som avses i första stycket kan talan om äktenskapsskillnad föras även av allmän åklagare.

6 § När dom på äktenskapsskillnad vinner laga kraft, är äktenskapet upplöst.

Tredje avdelningen

Makars ekonomiska förhållanden

6 kap. Underhåll

1 § Makarna skall, var och en efter sin förmåga, bidra till det underhåll som behövs för att deras gemensamma och personliga behov skall tillgodoses.

Om underhåll till barn finns bestämmelser i föräldrabalken.

2 § Om det som den ena maken skall bidra med inte räcker till för den makens personliga behov eller för de betalningar som den maken annars ombesörjer för familjens underhåll, skall den andra maken skjuta till de pengar som behövs.

3 § Det som den ena maken med tillämpning av 1 och 2 §§ har erhållit av den andra maken för sitt personliga behov är den förstnämnda makens egendom.

4 § Kan den ena maken på grund av sjukdom eller bortavaro inte själv sköta sina angelägenheter och fattas det medel för familjens underhåll, får den andra maken i behövlig omfattning lyfta den sjuka eller bortavarande makens inkomst och avkastning av dennes egendom samt kvittera ut banktillgodohavanden och andra penningmedel. Detta gäller dock ej, om samlevnaden mellan makarna har upphört eller om det finns fullmäktig, förmyndare eller god man för den sjuka eller bortavarande maken.

Rättshandling som avses i första stycket är bindande för den sjuka eller bortavarande maken även om medlen inte behövdes för familjens underhåll, såvida tredje man varken insåg eller borde ha insett att behovet inte förelåg.

5 § Om den ena maken försummar sin underhållsskyldighet, får domstolen ålägga den maken att betala underhållsbidrag till den andra maken.

6 § Om makarna inte varaktigt bor tillsammans, skall den ena maken fullgöra sin underhållsskyldighet genom att betala underhållsbidrag till den andra maken.

Domstolen får, när makarna inte varaktigt bor tillsammans, förplikta en av makarna att lämna bohag till den andra maken att användas av denne. Skyldigheten omfattar dock bara det bohag som tillhörde makarna eller någon av dem när samlevnaden upphörde. Avtal som efter domstolens beslut ingås med tredje man om egendomen inskränker inte nyttjanderätten till bohaget.

7 § Efter äktenskapsskillnad svarar varje make för sin försörjning.

Om den ena maken behöver bidrag till sitt underhåll under en övergångstid, har den maken rätt att få underhållsbidrag av den andra maken efter vad som är skäligt med hänsyn till dennes förmåga och övriga omständigheter.

Har den ena maken svårigheter att försörja sig själv sedan ett långvarigt äktenskap har upplösts eller finns det andra synnerliga skäl, har den maken rätt till underhållsbidrag av den andra maken för längre tid än som anges i andra stycket.

8 § Underhållsbidrag efter äktenskapsskillnad skall betalas fortlöpande. Finns det särskilda skäl, får domstolen dock bestämma att bidraget skall betalas med ett engångsbelopp.

9 § Talan om att underhållsbidrag skall fastställas får inte bifallas för längre tid tillbaka än tre år före den dag då talan väcktes, om inte den bidragsskyldige medger det.

10 § Rätten att kräva ut ett fastställt underhållsbidrag upphör tre år efter den förfallodag som ursprungligen gällde.

Har utmätning för underhållsbidraget skett före den tidpunkt som anges i första stycket eller har den bidragsskyldige försatts i konkurs på grund av en ansökan som har gjorts före denna tidpunkt, får betalning för fordringen även därefter tas ut ur den utmätta egendomen eller erhållas i konkursen.

Har ansökan om förordnande av god man enligt ackordslagen (1970: 847)

gjorts före den tidpunkt som anges i första stycket, får underhållsbidraget krävas ut inom tre månader från det att verkan av förordnandet om god man förföll eller, när förhandling om offentligt ackord har följt, ackordsfrågan avgjordes. Om ackord kommer till stånd, får fordringen krävas ut inom tre månader från det att ackordet skulle ha fullgjorts. Har utmätning för underhållsbidraget skett eller konkursansökan gjorts inom den tid som nu har angetts, gäller andra stycket.

Avtal som strider mot denna paragraf är ogiltiga.

11 § En dom eller ett avtal om underhåll får jämkas av domstolen, om det finns skäl för det med hänsyn till att förhållandena har ändrats. För tiden innan talan har väckts får dock jämkning mot en parts bestridande göras endast på det sättet att obetalda bidrag sätts ned eller tas bort. Underhållsbidrag efter äktenskapsskillnad får endast om det finns synnerliga skäl höjas utöver det högsta belopp till vilket bidraget tidigare har varit bestämt. Underhållsbidrag i form av engångsbelopp får inte jämkas mot en parts bestridande.

Ett avtal om underhåll får också jämkas av domstolen, om avtalet är oskäligt med hänsyn till omständigheterna vid dess tillkomst och förhållandena i övrigt. Beslut om att erhållna bidrag skall betalas tillbaka får dock meddelas endast om det finns särskilda skäl.

7 kap. Makars egendom

1 § En makes egendom är giftorättsgods i den mån den inte är enskild egendom.

2 § Enskild egendom är

1. egendom som till följd av äktenskapsförord är enskild,
2. egendom som en make har fått i gåva av någon annan än den andra maken med det villkoret att egendomen skall vara mottagarens enskilda,
3. egendom som en make har erhållit genom testamente med det villkoret att den skall vara mottagarens enskilda,
4. egendom som en make har ärvt och som enligt testamente av arvlåtaren skall vara mottagarens enskilda,
5. vad som har trätt i stället för egendom som avses i 1–4, om inte annat har föreskrivits genom den rättshandling på grund av vilken egendomen är enskild.

Avkastning av enskild egendom är giftorättsgods, om inte annat har föreskrivits genom en sådan rättshandling som avses i första stycket.

3 § Genom äktenskapsförord kan makar eller blivande makar bestämma att egendom som tillhör eller tillfaller någon av dem skall vara dennes enskilda egendom. Genom nytt äktenskapsförord kan makar bestämma att egendomen skall vara giftorättsgods.

Äktenskapsförord skall upprättas skriftligen och undertecknas av makarna eller de blivande makarna. Detta gäller även om någon av dem är omyndig. I så fall skall dock förmyndarens skriftliga medgivande inhämtas.

Äktenskapsförord skall registreras hos domstolen. Ett äktenskapsförord

som har slutits mellan blivande makar gäller från äktenskapets ingående, om det ges in till domstolen inom en månad från det att äktenskapet ingicks. I annat fall gäller äktenskapsförord först från och med den dag då det ges in till domstolen.

4 § Med makars gemensamma bostad avses i denna balk

1. fast egendom som makarna eller någon av dem äger eller innehar med tomträtt, om det finns en byggnad på egendomen som är avsedd som makarnas gemensamma hem och egendomen innehas huvudsakligen för detta ändamål,

2. fast egendom som makarna eller någon av dem innehar med nyttjanderätt i förening med byggnad på egendomen som makarna eller någon av dem äger, om byggnaden är avsedd som makarnas gemensamma hem och egendomen innehas huvudsakligen för detta ändamål,

3. byggnad eller del av byggnad som makarna eller någon av dem innehar med hyresrätt, bostadsrätt eller annan liknande rätt, om byggnaden eller byggnadsdelen är avsedd som makarnas gemensamma hem och innehas huvudsakligen för detta ändamål.

Med makars gemensamma bohag avses i denna balk möbler, hushållsmaskiner och annat inre lösöre som är avsett för det gemensamma hemmet. Till gemensamt bohag räknas inte sådant bohag som används uteslutande för den ena makens bruk.

Till makars gemensamma bostad och bohag räknas inte egendom som används huvudsakligen för fritidsändamål.

5 § En make får inte utan den andra makens samtycke

1. avhända sig, låta inteckna, hyra ut eller på annat sätt med nyttjanderätt upplåta fast egendom som utgör makarnas gemensamma bostad,

2. avhända sig, pantsätta, hyra ut eller på annat sätt med nyttjanderätt upplåta annan egendom som utgör makarnas gemensamma bostad, eller

3. avhända sig eller pantsätta makarnas gemensamma bohag.

Första stycket gäller inte bostad eller bohag som är den ena makens enskilda egendom enligt 2 § första stycket 2–4.

En make får inte heller utan den andra makens samtycke avhända sig, låta inteckna, hyra ut eller på annat sätt med nyttjanderätt upplåta fast egendom som inte utgör makarnas gemensamma bostad, om egendomen är giftorättsgods. Detta gäller dock ej, om mål om äktenskapsskillnad pågår och maken har förvärvat egendomen efter det att talan om äktenskapsskillnad väcktes.

Samtycke till avhändelse av eller inteckning i fast egendom skall lämnas skriftligen.

Bestämmelserna i denna paragraf om fast egendom och rättighet i denna tillämpas också i fråga om tomträtt.

6 § Bestämmelserna i 5 § om samtycke av en make till en åtgärd av den andra maken tillämpas också när dödsboet efter en avliden make vidtar en sådan åtgärd.

7 § Samtycke enligt 5 eller 6 § behövs inte, om maken inte kan lämna giltigt samtycke eller om dennes samtycke inte kan inhämtas inom rimlig

tid. Samtycke enligt 5 § behövs inte heller sedan bodelning med anledning av äktenskapsskillnad har skett.

8 § Saknas samtycke som krävs för en åtgärd enligt 5 eller 6 §, får domstolen tillåta åtgärden på ansökan av den som vill företa den.

9 § Om en make eller dödsboet efter en avliden make utan erforderligt samtycke eller tillstånd har avhänt sig eller till nackdel för den andra maken upplåtit nyttjanderätt till egendom, skall domstolen på talan av denne förklara att rättshandlingen är ogiltig och att egendomen skall återgå. Detsamma gäller om en make eller dödsboet efter en avliden make utan erforderligt samtycke eller tillstånd har pantsatt makarnas gemensamma bohag. Överlåtelse eller pantsättning av bohag skall dock inte förklaras ogiltig, om den nya innehavaren har fått egendomen i sin besittning i god tro.

Talan enligt första stycket skall väckas hos domstolen inom tre månader från det att den andra maken fick kännedom om förfogandet över egendomen. När det gäller bohag räknas dock tiden från det att maken fick kännedom om överlämnandet. Har lagfart eller inskrivning beviljats med anledning av överlåtelse av fast egendom eller tomträtt, får talan inte väckas.

Förs talan om avhysning, får domstolen medge skäligt anstånd med flyttningen.

8 kap. Gåvor mellan makar

1 § En gåva mellan makar är gällande mellan dem, om vad som gäller för fullbordande av gåva i allmänhet har iakttagits eller om gåvan har registrerats enligt 16 kap.

Gåvan blir gällande mot givarens borgenärer när den har registrerats enligt 16 kap. Är gåvan en personlig present vars värde inte står i missförhållande till givarens ekonomiska villkor, är den dock gällande mot givarens borgenärer utan registrering, om den är gällande mellan makarna.

Om det för visst slag av egendom finns särskilda bestämmelser som innebär att en gåva blir gällande mot givarens borgenärer först efter inskrivning eller annan särskild registrering, krävs även dessa åtgärder för att en sådan gåva mellan makar skall bli gällande mot givarens borgenärer.

2 § En utfästelse av den ena maken att under äktenskapet ge den andra maken en gåva är utan verkan.

3 § Kan en make som har gett den andra maken en gåva inte betala en skuld för vilken givaren svarade när gåvan blev gällande mot givarens borgenärer eller kan det av annan anledning antas att givaren är på obestånd, svarar den andra maken för bristen intill värdet av gåvan. Detta gäller dock ej i fråga om personliga presenter vilkas värde inte står i missförhållande till givarens ekonomiska villkor. Det gäller inte heller om givaren, när gåvan blev gällande mot borgenärerna, hade kvar utmätningsbar egendom som uppenbarligen motsvarade de skulder för vilka givaren då svarade.

Har gåvan utan mottagarens vållande gått förlorad helt eller delvis, är mottagaren i motsvarande mån fri från ansvar.

En makes ansvar enligt denna paragraf får inte göras gällande så länge ett mål pågår om återvinning av gåvan enligt konkurslagen (1921: 225) eller ackordslagen (1970: 847).

9 kap. Allmänna bestämmelser om bodelning

1 § När ett äktenskap upplöses, skall makarnas egendom fördelas mellan dem genom bodelning. Bodelning behövs dock ej, om makarna har endast enskild egendom och ingen av dem begär att få överta bostad eller bohag från den andra maken.

Är makarna ense, får de efter skriftlig anmälan till tingsrätt fördela sin egendom genom bodelning under äktenskapet utan att något mål om äktenskapsskillnad pågår. Anmälan skall registreras av tingsrätten.

2 § Bodelning skall göras med utgångspunkt i egendomsförhållandena den dag då talan om äktenskapsskillnad väcktes eller, om äktenskapet har upplösts genom den ena makens död utan att ett mål om äktenskapsskillnad pågick, den dag då dödsfallet inträffade.

Bodelning under äktenskapet utan att något mål om äktenskapsskillnad pågår skall göras med utgångspunkt i egendomsförhållandena den dag då anmälan om bodelningen gjordes enligt 1 § andra stycket.

3 § Varje make är skyldig att tills bodelningen förrättas redovisa för sin egendom och för sådan egendom som maken har haft hand om men som tillhör den andra maken. Makarna är även i övrigt skyldiga att lämna de uppgifter som kan vara av betydelse vid bodelningen.

4 § Bodelning med anledning av äktenskapsskillnad skall förrättas när äktenskapet har upplösts. Om någon av makarna begär bodelning när ett mål om äktenskapsskillnad pågår, skall bodelningen dock förrättas genast.

5 § Bodelning förrättas av makarna tillsammans. Över bodelningen skall upprättas en handling som skrivs under av dem båda. Är den ena maken död, förrättas bodelningen av den andra maken samt den dödes arvingar och universella testamentstagare. För arvingar och universella testamentstagare gäller i så fall, om inget annat sägs, vad som är föreskrivet om make.

6 § Bodelning mellan den ena maken och den andra makens arvingar och universella testamentstagare får inte mot någon dödsbodelägares bestridande förrättas innan alla kända skulder för vilka den döde svarade har betalts eller medel till deras betalning har satts under särskild vård eller uppgörelse har träffats som innebär att delägaren inte svarar för skulderna. Har den dödes egendom avträtts till konkurs, får bodelning dock förrättas även om någon delägare bestrider det.

7 § När talan om äktenskapsskillnad har väckts skall, i den omfattning det behövs, varje makes tillgångar och skulder upptecknas sådana de var när talan väcktes. Om det behövs för att få boupptecknings till stånd, får bodelningsförrättare förordnas.

8 § Om det, när talan om äktenskapsskillnad har väckts, behövs för att skydda den ena makens rätt vid bodelning, skall domstolen på begäran sätta den andra makens egendom eller del därav under särskild förvaltning. Mot en makes bestridande får dock en sådan åtgärd inte vidtas, om godtagbar säkerhet ställs.

Beslutet om särskild förvaltning gäller tills vidare intill dess att bodelning förrättas eller frågan om äktenskapsskillnad faller enligt 5 kap. 3 §, avvisas eller avskrivs.

9 § En makes egendom får utmätas för den makens skuld även om bodelning skall förrättas. Har egendomen satts under särskild förvaltning, får den dock utmätas för den makens skuld endast om också den andra maken svarar för skulden eller utmätningsfordringen är förenad med särskild förmånsrätt i egendomen.

10 § Försätts en make i konkurs innan bodelning har ägt rum eller har en bodelning återgått med anledning av en makes konkurs, skall den makens giftorättsgods stå under konkursboets förvaltning till dess att det har blivit bestämt genom bodelning vad som skall tillfalla den maken. Konkursboet får sälja egendomen om det behövs.

Beslut om särskild förvaltning enligt 8 § faller vid konkurs.

11 § Om en make dör när ett mål om äktenskapsskillnad pågår, skall de föreskrifter som avser bodelning med anledning av äktenskapsskillnad tillämpas.

12 § Med den tid då ett mål om äktenskapsskillnad pågår förstås i denna balk tiden från det att talan väcks till dess att domen på äktenskapsskillnad vinner laga kraft eller, om domstolen avvisar eller avskriver frågan om äktenskapsskillnad, till dess att beslut om detta vinner laga kraft eller frågan om äktenskapsskillnad dessförinnan har fallit enligt 5 kap. 3 §.

13 § Makar får inför en omedelbart förestående äktenskapsskillnad avtala om den kommande bodelningen eller om annat som har samband med denna (föravtal). Över avtalet skall upprättas en handling som undertecknas av makarna.

Avtal som makar i annat fall har ingått om kommande bodelning är utan verkan, om det inte utgör äktenskapsförord.

10 kap. Vad som skall ingå i bodelning

1 § I bodelning skall makarnas giftorättsgods ingå.

2 § Varje make får från bodelningen i skälig omfattning ta undan kläder och andra föremål som maken har uteslutande till sitt personliga bruk, liksom personliga presenter. Om den ena maken är död, gäller denna rätt endast för den efterlevande maken.

3 § Rättigheter som inte kan överlåtas eller som i annat fall är av personlig art skall inte ingå i bodelning om det skulle strida mot vad som gäller för rättigheten.

Även om det inte följer av första stycket, skall rätt till pension på grund av en försäkring som någon av makarna äger inte ingå i bodelning, om utfallande belopp skall beskattas som inkomst och försäkringen gäller rätt till

1. ålderspension eller invalidpension, eller
2. efterlevandepension i fall då rätt till utbetalning av pensionen föreligger vid bodelningen.

4 § Egendom som har gjorts till enskild genom äktenskapsförord, liksom vad som har trätt i stället för sådan egendom samt avkastning av denna som är enskild egendom, skall ingå i bodelning om makarna kommer överens om det vid bodelningen. Detsamma gäller sådan rätt till pension på grund av försäkring som avses i 3 § andra stycket.

Har makarna kommit överens om att enskild egendom skall ingå i bodelningen, skall sådan egendom vid bodelningen anses utgöra giftorättsgods.

5 § Om försäkring eller försäkringsbelopp som vid försäkringstagarens död tillfaller en förmånstagare finns bestämmelser i lagen (1927: 77) om försäkringsavtal.

11 kap. Andelar och lotter

Makarnas andelar i boet

1 § Vid bodelning skall först makarnas andelar i boet beräknas.

2 § Vid beräkningen av makarnas andelar i boet skall så mycket avräknas från en makes giftorättsgods att det täcker de skulder som den maken hade när talan om äktenskapsskillnad väcktes, anmälan enligt 9 kap. 1 § andra stycket gjordes eller dödsfallet inträffade.

För sådana fordringar mot en make som är förenade med särskild förmånsrätt i makens enskilda egendom skall maken få täckning ur sitt giftorättsgods endast i den mån betalning inte kan erhållas ur den enskilda egendomen. Detsamma gäller skulder som maken har ådragit sig för underhåll eller förbättring av den enskilda egendomen eller som på annat sätt är att hänföra till denna.

Vad som sägs i andra stycket om enskild egendom skall även gälla sådan rättighet som enligt 10 kap. 3 § inte skall ingå i bodelning.

3 § Vad som återstår av makarnas giftorättsgods, sedan avdrag har gjorts för att skulderna skall täckas, skall läggas samman. Värdet därav skall därefter delas lika mellan makarna.

4 § Har den ena maken utan den andra makens samtycke inom ett år innan talan om äktenskapsskillnad väcktes i inte obetydlig omfattning genom gåva minskat sitt giftorättsgods eller använt sitt giftorättsgods till att öka värdet av sin enskilda egendom, skall den andra makens andel vid bodelning med anledning av äktenskapsskillnad beräknas som om gåvans värde eller värdet av det använda giftorättsgodset alltjämt hade ingått i den

förstnämnda makens giftorättsgods. Dennes del i det sammanlagda giftorättsgodset skall minskas i motsvarande mån.

Vad som sägs i första stycket om enskild egendom skall även gälla sådana rättigheter som enligt 10 kap. 3 § inte skall ingå i bodelning. Därvid skall med ökning av värdet av en sådan rättighet jämställas förvärv av rättigheten. Vidare skall, om en makes användning av sitt giftorättsgods har medfört att värdet av egen pensionsförsäkring ökat eller att maken förvärvat förmån på grund av sådan försäkring, bestämmelserna i första stycket tillämpas även om den andra maken har samtyckt till åtgärden.

5 § Skall vid bodelning med anledning av en makes död förskott på arv som har getts ur någon makes giftorättsgods avräknas på arvet efter den döde, skall på den lott som vid bodelningen tillkommer den dödes arvingar avräkning ske för förskottet eller, om det inte kan avräknas helt på arvet, för vad som kan avräknas av förskottet. Sedan avdrag har gjorts för att skulderna skall täckas, skall förskottsgivarens giftorättsgods före sammanläggningen med den andra makens giftorättsgods ökas med ett belopp som motsvarar vad som skall avräknas vid bodelningen.

6 § Summan av det giftorättsgods som den ena maken skall få för täckning av skulder och vid delning av återstående giftorättsgods utgör den makens andel i boet. Ett underhållsbidrag som har förfallit till betalning och som en make enligt 6 kap. 8 § skall betala med ett engångsbelopp till den andra maken skall vid bodelningen dock tas från vad den bidragsskyldiga maken har rätt till utöver egendom till täckning av skuld. Den bidragsskyldiga makens andel skall minskas och den andra makens andel ökas med de belopp som detta föranleder.

Egendomens fördelning på lotter

7 § Med ledning av de andelar som har beräknats för makarna skall giftorättsgodset fördelas på lotter. Varje make har rätt att på sin lott i första hand få sin egendom eller den del av denna som den maken önskar.

8 § Den make som bäst behöver makarnas gemensamma bostad eller bohag har rätt att få denna egendom i avräkning på sin lott eller, om värdet är ringa, utan avräkning. Denna rätt gäller dock inte om egendomen är den andra makens enskilda enligt 7 kap. 2 § första stycket 2–4. En förutsättning för att en make skall få överta en bostad eller bohag som tillhör den andra maken är vidare att ett sådant övertagande även med hänsyn till omständigheterna i övrigt kan anses skäligt.

Svarar egendomen för fordran som är förenad med särskild förmånsrätt i egendomen, är en ytterligare förutsättning för ett övertagande att den andra maken befrias från ansvar för fordringen eller att medel till att betala denna har satts under särskild vård.

När den ena maken är död, gäller första stycket endast till förmån för den efterlevande maken.

9 § En make, vars giftorättsgods i värde överstiger den makens andel, har rätt att i stället för att lämna egendom till den andra maken betala motsvarande belopp i pengar. Om godtagbar säkerhet ställs för betalning-

en, kan maken få skäligt anstånd med denna. Lämnas inte någon betalning, har den andra maken rätt att så långt det är möjligt få sådan egendom som inte är uppenbart olämplig för den maken.

Vid bodelning med anledning av den ena makens död gäller första stycket endast till förmån för den efterlevande maken.

10 § Om en make övertar makarnas gemensamma bostad eller bohag mot avräkning och inte tillgodoser den andra maken med egendom ur giftorättsgodset, skall den övertagande maken betala motsvarande belopp i pengar. Om godtagbar säkerhet ställs för betalningen, kan maken få skäligt anstånd med denna.

11 § En make, som vid fördelningen på lotter inte har kunnat få ut hela sin andel, har en fordran på den andra maken för bristen.

12 kap. Jämkning vid bodelning

1 § I den mån det med hänsyn särskilt till äktenskapets längd men även till makarnas ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt är oskäligt att en make vid bodelning skall lämna egendom till den andra maken i den omfattning som följer av 11 kap., skall bodelningen i stället göras så att den förstnämnda maken får behålla mer av sitt giftorättsgods. Är en make försatt i konkurs när bodelningen skall förrättas eller finns det andra särskilda skäl att inte dela makarnas giftorättsgods, skall varje make behålla sitt giftorättsgods som sin andel.

Första stycket gäller inte vid bodelning med anledning av en makes död.

2 § Vid bodelning med anledning av en makes död skall, om den efterlevande maken begär det, vardera sidan som sin andel behålla sitt giftorättsgods. Om den efterlevande maken begränsar sin begäran till att avse endast en del av sitt giftorättsgods, skall den andra sidan behålla motsvarande kvotdel av den avlidna makens giftorättsgods, varefter återstoden fördelas enligt 11 kap.

Bestämmelserna i 15 kap. 1 och 3 §§ ärvdabalken om förlust av rätt till arv skall också gälla i fråga om rätten för den efterlevande maken att vid bodelning få del i den avlidnes giftorättsgods liksom beträffande rätten för den efterlevande maken att få behålla sitt giftorättsgods.

3 § Om ett villkor i ett äktenskapsförord är oskäligt med hänsyn till förordets innehåll, omständigheterna vid förordets tillkomst, senare inträffade förhållanden och omständigheterna i övrigt, får det jämkas eller lämnas utan avseende vid bodelningen.

Vad som sägs i första stycket om villkor i äktenskapsförord skall gälla även villkor i föravtal.

13 kap. Verkan av bodelning

1 § En make får inte vid bodelning till skada för sina borgenärer låta enskild egendom ingå i bodelningen eller, på annat sätt än som anges i denna balk, avstå egendom som skall ingå i bodelningen.

En make får inte heller vid fördelning på lotter till skada för sina borgenärer avstå utmätningsbar egendom i utbyte mot sådan egendom som inte får utmätas. Detta gäller dock ej, om den egendom som avstås eller förvärvas utgör makarnas gemensamma bostad eller bohag och övertas med stöd av 11 kap. 8 §.

Om den ena maken till följd av en sådan åtgärd som avses i första eller andra stycket inte kan betala en skuld som har uppkommit före bodelningen eller om det av annan anledning kan antas att maken är på obestånd, svarar den andra maken för bristen intill värdet av vad den förstnämnda makens utmätningsbara egendom har minskat genom åtgärden. Detta gäller dock ej, om den förstnämnda maken efter bodelningen hade kvar utmätningsbar egendom som uppenbarligen motsvarade skulderna.

En makes ansvar enligt denna paragraf får inte göras gällande så länge ett mål pågår om återvinning av bodelningen enligt konkurslagen (1921: 225) eller ackordslagen (1970: 847).

2 § Om ansvaret för en avliden makes skulder gäller särskilda bestämmelser i ärvdabalken i stället för vad som sägs i 1 §.

Har bodelning förrättats mellan en make och den andra makens arvingar eller universella testamentstagare och har den efterlevande maken vidtagit en sådan åtgärd som avses 1 §, svarar arvingarna och testamentstagarna solidariskt för betalningsskyldighet enligt 1 §.

3 § Har en makes andel enligt 11 kap. 4 § första stycket beräknats som om värdet av en gåva hade ingått bland tillgångarna och kan maken vid bodelningen inte få ut sin andel, gäller följande. Om den som fick gåvan insåg eller borde ha insett att gåvan var till skada för maken, skall gåvotagaren återbära så stor del av gåvan eller dess värde som fordras för att makens rätt skall tillgodoses. Talan om detta skall väckas inom fem år från det att gåvan fullbordades.

Om gåvan inte var fullbordad vid tiden för bodelningen, får den inte göras gällande i den mån den skulle hindra att maken får ut sin andel.

4 § Har en makes andel enligt 11 kap. 4 § andra stycket beräknats som om värde av en pensionsförsäkring hade ingått bland tillgångarna och kan maken vid bodelningen inte få ut sin andel är försäkringsgivaren skyldig att av försäkringstagarens tillgodohavande betala tillbaka vad som fattas. Återbetalningen får göras direkt till försäkringstagarens make.

5 § Om en bodelning har lett till att en fastighet har delats så, att makarna har fått skilda andelar utan att villkor om utbrytning har ställts upp i bodelningshandlingen, innehar makarna fastigheten med samäganderätt.

I den mån bodelningen i andra fall innebär att en del av en fastighet kommer i en särskild ägares hand är bodelningen utan verkan.

6 § När bodelning har förrättats, får makarna eller en av dem ge in bodelningshandlingen till domstol för registering.

Fjärde avdelningen

Rättegångsbestämmelser

14 kap. Äktenskapsmål och mål om underhåll

Äktenskapsmål

1 § Äktenskapsmål är mål om äktenskapsskillnad och mål där talan förs om fastställelse av att ett äktenskap består eller inte består.

2 § Talan om fastställelse av att ett äktenskap består eller inte består kan föras endast i en tvist mellan kvinnan och mannen.

Frågan huruvida ett äktenskap består kan i övrigt prövas i tvister där någons rätt är beroende av det.

3 § Äktenskapsmål tas upp av tingsrätten i den ort där kvinnan eller mannen har sitt hemvist. Har ingen av dem hemvist här i landet, tas målet upp av Stockholms tingsrätt.

4 § Vill båda makarna ha äktenskapsskillnad, får de gemensamt ansöka om detta. I andra fall skall talan i äktenskapsmål väckas genom ansökan om stämning.

5 § I mål om äktenskapsskillnad får domstolen pröva frågor om underhållsbidrag, vårdnad om och umgänge med barn, rätt att bo kvar i makarnas gemensamma bostad till dess att bodelning sker och förbud att besöka varandra. Yrkanden i sådana frågor framställs i den ansökan genom vilken talan om äktenskapsskillnad väcks. Har sådan talan redan väckts, får yrkandena framställas muntligen inför domstolen eller skriftligen utan särskild stämning.

I målet får även prövas frågan om förordnande av bodelningsförrättare.

6 § Sedan talan om äktenskapsskillnad har väckts, skall domstolen pröva om dom på äktenskapsskillnad kan meddelas genast. Behövs betänketid, skall domstolen underrätta parterna om att betänketid löper och ge besked om målets fortsatta handläggning.

7 § I mål om äktenskapsskillnad får domstolen, för tiden till dess att frågan har avgjorts genom dom som har vunnit laga kraft, på yrkande av någon av makarna

1. bestämma vem av makarna som skall ha rätt att bo kvar i makarnas gemensamma bostad, dock längst för tiden till dess att bodelning har skett,

2. förordna om skyldighet för den ena maken att utge bidrag till den andra makens underhåll.

I sådant mål får domstolen också, för tiden till dess att skillnadsfrågan har avgjorts genom dom som har vunnit laga kraft, på yrkande av någon av makarna förbjuda makarna att besöka varandra vid vite, som bestäms i pengar eller till fängelse i högst en månad.

Ett beslut enligt första stycket får verkställas på samma sätt som en dom som har vunnit laga kraft. Ett beslut enligt andra stycket gäller på samma

sätt som en dom som har vunnit laga kraft. Beslut enligt första eller andra stycket får dock när som helst ändras av domstolen.

I mål om äktenskapsskillnad får domstolen dessutom, med tillämpning av bestämmelserna i föräldrabalken, förordna om vad som skall gälla i fråga om vårdnad, umgänge och bidrag till barns underhåll för tiden till dess att sådan fråga har avgjorts genom dom som har vunnit laga kraft.

8 § Den make som domstolen har berättigat att bo kvar i makarnas gemensamma bostad har rätt att använda även den andra makens bohag som finns i bostaden. Domstolen får dock beträffande viss egendom bestämma annat. Avtal som den sistnämnda maken därefter ingår med tredje man inskränker inte nyttjanderätten till bostaden eller bohaget.

Har den ena maken berättigats att bo kvar i bostaden, är den andra maken skyldig att genast flytta därifrån.

9 § Beslut enligt 7 § får meddelas utan huvudförhandling. Innan beslutet meddelas skall den andra maken få tillfälle att yttra sig över yrkandet. Har domstolen kallat makarna till förhandling och uteblir den make som har framställt yrkandet, skall detta anses återkallat till den del det inte har medgetts av den andra maken. Att den andra maken uteblir från förhandlingen hindrar inte att yrkandet prövas.

10 § Särskilt yrkande om dom på äktenskapsskillnad efter betänketid skall framställas muntligen inför domstolen eller skriftligen. Har yrkandet framställts av endast en av makarna, skall domstolen bereda den andra maken tillfälle att yttra sig över yrkandet.

11 § Om en make återkallar talan om äktenskapsskillnad sedan gemensam ansökan om äktenskapsskillnad har getts in till domstolen eller sedan den makens yrkande om äktenskapsskillnad har delgetts den andra maken, skall målet trots detta prövas om denne yrkar det. Den sistnämnda maken skall underrättas om detta när återkallelsen delges den maken.

Om en make som har yrkat äktenskapsskillnad uteblir från en förhandling i denna fråga, skall målet trots detta prövas om den andra maken yrkar det vid förhandlingen. En make som har yrkat äktenskapsskillnad skall underrättas om detta när den maken kallas till förhandlingen.

12 § När makarna eller en av dem yrkar äktenskapsskillnad får målet prövas utan huvudförhandling. Detta gäller också andra frågor i målet, om makarna är överens om dem.

13 § Dömer domstolen till äktenskapsskillnad, skall den samtidigt ompröva beslut som har meddelats enligt 7 § första stycket 1 eller andra stycket. När domstolen dömer i fråga om skyldighet för den ena maken att utge bidrag till den andra makens underhåll, skall den ompröva beslut som har meddelats enligt 7 § första stycket 2.

14 § Har frågan om äktenskapsskillnad fallit enligt 5 kap. 3 §, skall målet avskrivas. Parterna svarar då för sina egna rättegångskostnader.

Mål om underhåll

15 § Vad som sägs i 7, 9 och 13 §§ beträffande förordnande om underhållsbidrag för tiden till dess att frågan har avgjorts genom dom som har vunnit laga kraft gäller även när

1. en make utan samband med ett mål om äktenskapsskillnad har yrkat att den andra maken skall utge underhållsbidrag enligt 6 kap. 5 § eller 6 § första stycket,

2. frågor om underhåll enligt 6 kap. 7 § handläggs sedan dom på äktenskapsskillnad har meddelats, eller

3. talan om jämkning av dom eller avtal om underhåll förs enligt 6 kap. 11 §.

16 § I fall som avses i 6 kap. 6 § andra stycket får domstolen på yrkande av en av makarna besluta i frågan om nyttjanderätt för tiden till dess att frågan har avgjorts genom dom som har vunnit laga kraft. Beslut meddelas på det sätt som anges i 9 §. Beslutet får verkställas på samma sätt som en dom som har vunnit laga kraft men får när som helst ändras av domstolen.

Domstols sammansättning m. m.

17 § I äktenskapsmål och mål om underhåll skall tingsrätten bestå av en lagfaren domare och tre nämndemän. Tingsrätten är dock domför med en lagfaren domare i samma utsträckning som i andra tvistemål. Dessa regler gäller även för andra mål som handläggs i samma rättegång.

Om det behövs med hänsyn till målets omfattning eller någon annan särskild omständighet, får fyra nämndemän sitta i rätten.

Om det inträffar förfall bland nämndemännen sedan en huvudförhandling har påbörjats, är rätten domför med en lagfaren domare och två nämndemän.

När nämndemän ingår i tingsrätten, skall ordföranden vid överläggning redogöra för omständigheterna i målet och innehållet i gällande rätt. Vid omröstning skall först ordföranden och därefter nämndemännen säga sin mening. I övrigt gäller bestämmelserna i rättegångsbalken om överläggning och omröstning i tvistemål.

18 § I äktenskapsmål och mål om underhåll är hovrätten domför med tre lagfarna domare och två nämndemän. Fler än fyra lagfarna domare och tre nämndemän får inte delta. Vid handläggning som inte sker vid huvudförhandling, liksom när målet i tingsrätten har avgjorts utan nämndemän, är hovrätten dock domför även med enbart lagfarna domare enligt vad som sägs i 2 kap. 4 § första stycket rättegångsbalken. Hovrätten är i övrigt domför enligt vad som sägs i 2 kap. 4 § tredje och fjärde styckena rättegångsbalken.

Tar nämndemän del i målets avgörande, skall vid överläggning ordföranden eller, om målet har beretts av en annan lagfaren domare, denne redogöra för omständigheterna i målet och innehållet i gällande rätt. Vid omröstning skall nämndemännen säga sin mening sist. I övrigt gäller bestämmelserna i rättegångsbalken om överläggning och omröstning i tvistemål.

15 kap. Ärenden om äktenskaps ingående

1 § I ärenden om tillstånd till äktenskap enligt 2 kap. 1 § skall länsstyrelsen bereda den underåriges vårdnadshavare tillfälle att yttra sig, om det kan ske. Yttrande skall också inhämtas från socialnämnden i den kommun där den underårige har sitt hemvist.

Meddelar länsstyrelsen tillstånd till äktenskapet, får beslutet överklagas av den underåriges vårdnadshavare.

2 § Pastorsämbetets beslut i fråga om hindersprövning får överklagas hos domkapitlet.

Detsamma gäller beslut av präster inom svenska kyrkan om förrättande av vigsel.

3 § Beslut av lagfarna domare i tingsrätter eller av särskilt förordnade vigselförrättare om förrättande av vigsel får överklagas hos länsstyrelsen.

4 § Länsstyrelsens beslut om tillstånd till äktenskap eller om förrättande av vigsel får överklagas hos kammarrätten.

Detsamma gäller beslut av domkapitlet om hindersprövning eller om förrättande av vigsel.

16 kap. Registreringsärenden

1 § För hela landet gemensamt skall föras ett äktenskapsregister för inskrivning av de uppgifter som skall registreras enligt denna balk eller som skall tas in i registret enligt andra bestämmelser.

Närmare föreskrifter om hur äktenskapsregistret skall föras meddelas av regeringen.

2 § Ansökan om registrering görs hos tingsrätt.

Till ansökan skall fogas den handling som skall registreras. Begärs registrering av en gåva som inte har skett skriftligen, skall uppgift om gåvan lämnas i en handling som har undertecknats av båda makarna.

Beträffande anmälan om bodelning finns bestämmelser i 9 kap. 1 § andra stycket.

3 § Rätten skall ta in handlingen i protokollet och genast översända bestyrkt kopia av handlingen till den myndighet som för äktenskapsregistret med uppgift om dagen då handlingen gavs in till rätten.

Begärs registrering av en gåva, skall tingsrätten låta föra in en kungörelse om detta i Post- och Inrikes Tidningar och i ortstidning. Detsamma gäller om makar gör en anmälan om bodelning enligt 9 kap. 1 § andra stycket eller om makarna eller en av dem ger in en bodelningshandling för registrering.

4 § Om ansökan bifalls, anses registrering ha skett den dag handlingen kom in till rätten.

17 kap. Bodelningsförrättare

1 § Om makarna inte kan enas om en bodelning, skall domstolen på ansökan av make förordna någon att vara bodelningsförrättare. Om det behövs får flera bodelningsförrättare förordnas.

Om boet efter den ena makens död ställs under förvaltning av en boutredningsman, är denne utan särskilt förordnande bodelningsförrättare. Detta gäller dock ej, om någon annan redan har förordnats eller om boutredningsmannen är delägare i boet.

2 § Ansökan om förordnande av bodelningsförrättare skall, om mål om äktenskapsskillnad pågår, göras i målet. I annat fall skall ansökan ges in till en tingsrätt som är behörig att pröva tvister om bodelning mellan makarna.

3 § Skall ansökan prövas i mål om äktenskapsskillnad, gäller vad som sägs i 14 kap. 9 § också förordnande av bodelningsförrättare. Även i annat fall skall domstolen, innan den avgör frågan, bereda den andra maken tillfälle att yttra sig.

4 § Till bodelningsförrättare får endast förordnas den som har samtyckt till det. Bodelningsförrättaren skall entledigas om det finns skäl för det. Innan beslut fattas om entledigande skall bodelningsförrättaren få tillfälle att yttra sig.

Förordnanden som meddelas i mål om äktenskapsskillnad upphör att gälla, om talan förfaller eller om målet avskrivs av annan anledning än den ena makens död.

5 § Bodelningsförrättaren skall vid behov se till att bouppteckning förrättas. Varje make skall uppge sina tillgångar och skulder. Om en make underlåter att lämna uppgifter till bouppteckningen, får domstolen på ansökan av bodelningsförrättaren förelägga och döma ut vite.

En make är skyldig att bekräfta riktigheten av en upprättad bouppteckning med ed inför domstolen, om den andra maken begär det. I ett sådant fall får domstolen inte avsluta målet förrän eden har avlagts. Domstolen får för detta ändamål förelägga och döma ut vite.

6 § Bodelningsförrättaren skall bestämma tid och plats för bodelning samt kalla makarna till förrättningen.

Kan makarna inte komma överens, skall bodelningsförrättaren pröva sådana tvistiga frågor som är av betydelse för bodelningen och inte är föremål för rättegång. I sådant fall skall han i en av honom underskriven handling själv bestämma om bodelning i enlighet med denna balk. Finns det inget att dela, skall detta anges i bodelningshandlingen.

7 § Bodelningsförrättaren har rätt att få arvode och ersättning för sina utgifter.

Kostnaderna skall betalas av makarna med hälften vardera. Bodelningsförrättaren kan dock vid bodelningen bestämma en annan fördelning, om den ena maken genom vårdslöshet eller försummelse har orsakat ökade kostnader eller om makarnas ekonomiska förhållanden ger särskild anledning till det.

I förhållande till bodelningsförrättaren svarar makarna solidariskt för dennes ersättning.

8 § Den bodelningshandling som bodelningsförrättaren har upprättat skall i original eller bestyrkt kopia så snart som möjligt delges båda makarna.

En make som är missnöjd med bodelningen får klandra den genom att inom fyra veckor efter delgivningen väcka talan mot den andra maken vid den tingsrätt som har förordnat bodelningsförrättaren. Klandras inte bodelningen inom denna tid, har maken förlorat sin talan. I bodelningshandingen skall anges vad en make i dessa avseenden har att iaktta.

I mål om klander av bodelning får domstolen inhämta yttrande av bodelningsförrättaren och återförvisa ärendet till honom.

18 kap. Gemensamma bestämmelser

1 § Om den som talan enligt denna balk riktas mot saknar känt hemvist och det inte heller kan klarläggas var den parten uppehåller sig, skall dennes rätt i saken bevakas av god man enligt 18 kap. föräldrabalken. Detsamma gäller, om den som har känt hemvist utom riket inte kan nås för delgivning eller om denne underlåter att utse ombud för sig och det finns särskilda skäl att förordna god man.

Gode mannen skall samråda med den som han har förordnats för, om det kan ske. I fråga om ersättning till gode mannen gäller 10 kap. 13 § föräldrabalken.

2 § Om handläggningen av ett mål om äktenskapsskillnad har avslutats utan att det har bestämts vem av makarna som skall ha rätt att bo kvar i deras gemensamma bostad till dess att bodelning har skett, får domstolen på ansökan av en av makarna meddela sådant förordnande. Domstolen får även ändra ett tidigare meddelat förordnande. Ansökan skall ges in till en tingsrätt som är behörig att pröva tvist om bodelning mellan makarna.

Till samma tingsrätt inges ansökan om rättens tillstånd enligt 7 kap. 8 § eller om rättens förordnande enligt 9 kap. 8 § att egendom skall sättas under särskild förvaltning. Om ett mål om äktenskapsskillnad pågår, skall ansökan dock alltid ges in till den tingsrätt som har tagit upp målet.

Innan domstolen meddelar beslut skall motparten beredas tillfälle att yttra sig.

3 § Meddelar domstolen under rättegången beslut i frågor som avses i 14 kap. 7, 15 eller 16 § eller 17 kap., skall talan mot beslutet föras särskilt.

4 § Hovrättens beslut i frågor som avses i 14 kap. 7, 15 eller 16 § får inte överklagas.

5 § Anteckningar om ingångna eller upplösta äktenskap skall göras i kyrkoböckerna enligt föreskrifter som regeringen meddelar.

Föreskrifter om ikraftträdandet av denna balk meddelas i en särskild lag.

På regeringens vägnar

INGVAR CARLSSON

STEN WICKBOM
(Justitiedepartementet)